

Lier, Messen

INVENTARISNUMMER

SLI001040675

BESCHRIJVING

Foto van een knipmes 'de Lierenaar'.

Lees bijgaande geschiedenis van de messen nijverheid in Lier.: Een van de best bewaarde geheimen van Lier staat gewoon te grabbel in het woordenboek. Ja natuurlijk... messen. Een Lierenaar wordt namelijk gedefinieerd als 'een inwoner van de stad Lier', maar ook als 'een knipmes'.

Er is echter heel weinig gekend over de geschiedenis van deze nijverheidstak. De messen uit Lier zijn eerlijk en eenvoudig. Maar ook betrouwbaar en functioneel. De productie van messen was eerder kleinschalig: in kleine ateliers werden tafelmessen, stopverfmessen, snoeimessen, keukenmessen en plooiemessen gemaakt. Een hele waaier aan vormen en functies.

De zakmessen zijn het meest befaamd. Je had ze in alle maten en gewichten: met veiligheid, zonder veer, puntig, stomp of met haakvormige snijkant. De messen werden door zowat iedereen gebruikt en geprezen. Ieder zichzelf respecterend man had wel een Lierenaar op zak. Zowel voor alledaagse taken, maar evenzeer om een konijn te villen of jute zak te openen. De inwoners van Baal en Tremelo waren beroemd en berucht... ze staan nog altijd bekend als 'de messentrekkers'.

Camille pagé vermeldt Lier in het 6e deel van z'n boek 'La coutellerie des origines à nos jours - Europe'. Eind 19e eeuw zouden er een 15 à 20- tal kleine ateliers geweest zijn, met zo'n 50 arbeiders in totaal. Een weekloon bedroeg destijds 16 Belgische Frank; één mes werd aan 40 centiemen verkocht. Er zijn een hele waaier aan messenmakers; namen als Merckx, Nezy, Tisson, Decklerck, Vancoilly, en Ysermans... komen op de lemmeten voor. De handvaten van een Lierenaar zijn door de band uit beuken, buxus of essen gemaakt. De beide wereldoorlogen vaagden deze boeiende nijverheidstak helemaal weg. Ateliers waren vernietigd, vakmensen verdwenen en opboksen tegen de grootschalige messenindustrie uit Solingen of Sheffield was geen optie. De stad Aarschot was ook bekend om z'n messen. Toen er in Lier geen messenproductie meer was, zetten zij de productie verder. Maar ook daar verdween het ambacht langzaam maar zeker...

Er is nog één fabrikant. Die zit (raar maar waar) in het Duitse Solingen - opnieuw een verhaal op zich. Paul Herder, de grootvader van de huidige eigenaar van Windmühlenmesser (die de gerenommeerde aardappelmessen met windmolen maken) was op 17 jarige leeftijd op zoek naar nieuwe klanten in België en Nederland (we spreken over 1889). Hij ontdekt tijdens z'n rondreis de Lierenaar en besluit deze op te nemen in hun productie. De Lierenaar paste perfect onder hun motto 'onze messen zijn dun, sterk en duurzaam'. Windmühlenmesser leverde trouwens Lierenaars aan de Agfa Gevaert, voor het snijden van film.

Dit rijke verleden van de stad kwijnt langzaam weg... Arbeiders en ateliers zijn allang verdwenen. De 'Lierenaar' blijft echter nog wel een begrip bij veel mensen. De messen zelf? Die roesten weg in oude werkbakken, liggen tussen gereedschap, spijkers en schroeven. Doe jezelf een plezier en spreek oudere mensen uit je omgeving aan over 'de Lierenaar'.

;Bron: Belgian knife's society - passie voor ambacht.

TREFWOORD

messen, knipmes, Lierenaar, Nijverheid